

אתִיהַבָת אֹרְיִתָא לִישָׁרָאֵל. בגני כה, בעה
לְמִיתָן שְׁלֹמָא בִּינֵיהו, בגין דאוריתא תהא גטירה
מִכֶּל סְטוּרוֹי. דאמר רבי אבא אמר רבי יצחק,
לִית עַלְמָא מַתְקִימָא, אלא על דין, דאלמליא
דִינָא, לֹא מַתְקִימָא. ובгин דינא עלםא בדין
אַתְבָּרִי, וְאַתְקִים.

תָאנָא, רבי אבא, כתיב (ירמיה כא) דין לבקר
מִשְׁפֵט. וכי לבקר, ולא בכל יומא.
אֶלָא לִבְקָר, עד לא ייכלון דיןין, ולא ישתוון, אבל
מִאן דְּאֵין דִינָא בַּתֶּר דְאָכֵל וְשַׁתָּה, לאו דין
דְקַשׁוֹת הַזָּא, הכתיב, (ויקרא ט) לא תאכלו על הדם.
מַאי עַל הַדָּם. אורה לדיני, שלא ייכלון עד
דְדִינֵי דין, אבל מאן דאין דין בתר אכילת
וְשַׁתִּי, אבל חיב דמא דתבריה לאחרא, דהא
דְמִיה מִמְשֵׁך יְהִיב לְאַחֲרָא. האי בממונא, כל שבען

לשון הקידוש

הנבראה נתנה תורה לישראל, משום לכך
צָרִיךְ לְהַתֵּת שְׁלוּם בִּינֵיהם בְּרִי שהتورה
תְּהִיחָה שְׁמֹוֹרָה מִכֶּל צְדָקָה. שאמר רבי
אָבָא אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אין העולם
מַתְקִים אֶלָא עַל דִין, שלא מליא הדין לא
יַעֲמֹד, ומשם לכך העולם נברא בדין
וְהַתְקִים.

שְׁגִינָה, רבי אבא, ברות (ירמיה כא) דין
וְשַׁתִּי, אבל חיב את דם חברו לאחר,

בדיני נפשות, דבעו דיני לאסתטמרא, שלא למידן דין אלא קדם לאכלו ושותו, ועל דא כתיב דין לבקר משפט ובתיבה, (ירמיה יט) אני יי' עושה חסד ומשפט וצדקה באלה חפצתי נאם יי'.

תניא, אמר רבי יהודה, מאן דמשקר בדין, משקר בתקוני מלכა. מאן תקוני מלכא. אינון דאתמר, דכתיב עושה חסד משפט וצדקה באארץ. ובתיבה כי באלה חפצתי נאם יי'. ובכלאי בהאי תליא. (נ"א והלא בהאי תליא) רבי יוסף אמר, אלין אינון תקוני ברסיא, דכתיב, (תהלים פט) צדק ומשפט מכוון בסאה. ובתיבה (ישעיה טז) והובן בחסד.

(דף קכ"ב ע"ב) **כפנא.**

לשון הקידש

בדין, משקר בתקוני הפלך. מהם תקוני הפלך? אוטם שנאמר, שברתו עשה להשמר שלא לדון דין אלא קדם שאכלו ושותו, ועל זה כתוב דין לבקר משפט, ובתוב (ירמיה ט) אני יה' עשה חסד ומשפט וצדקה באארץ כי באלה חפצתי נאם יה'. וזה במשמעותו, שהרוי דמו ממש נתן לאחר. וזה במשמעותו של שטרות שצרכיהם הדיינים להשמר שלא לדון דין אלא קדם שאכלו ושותו, ועל זה כתוב דין לבקר משפט, ובתוב (ירמיה ט) אני יה' עשה חסד ומשפט וצדקה באארץ כי באלה חפצתי נאם יה'.

שנינה, אמר רבי יהודה, מי שמשקר

אדרא דמשבנה

תנייא ברוזא דרזין, רישא דמלבא, אהתתקן ביחס
ובגבורה. בהאי רישא, תלין שערי, נימין
על נימין, דאיון כל משבחתה דמתאחדן בהו
עלאי ותהי. מארי דמאرين, מארי דקשות, מארי
דמתקלא, מארי דיבבא, מארי דיללה, מארי
דריגא, מארי דרחתמי, וטעמי אוריתא, ורזי
אוריתא דכין, מסאנון, בלחו אקרזן שערי
דמלבא, בלומר משבחתה דאתmeshך מפלבא
קדישא, וכלא נהית מעתקא סתימאה. (קדישא).

מצחא דמלבא, פקידותא דחיביא, בד אהתפקהן
בעובדייהו, ובד אתגלוין חובייהו, קריין
אקרי מצחא דמלבא. בלומר, גבורה אהתתקוף
בדינו, ואתפשת בסטרוי, ודא אשתיי ממצחא
דעתיקא קדישא, דאקרי רצון.

יעיגין דמלבא, אשଘותא דכלא, אשଘותא
דעלאין ותהיין, וכל אינון מארי
אשଘותא הבי אקרזן. בעיגין, גוונין אהתאחדן,
ואינון גוונין אקרזן, כל אינון מארי אשଘותא
דמלבא, כל חד כפים ארחה, וכלו גוונין דעינה

אַקְרָזָן. בָּמָה דָּאַתְּחֵי אֲשֶׁגְחוֹתָא דְמַלְכָא, הַכִּי
גַּוְנוּגִין מַתְעָרִין.

גַּבְינִי דְעַיְנִין, אַקְרָזָן, אַתָּר דִיהְבִּין אֲשֶׁגְחוֹתָא,
לְכַלְהֹו גַּוְנוּגִין מַאֲרִי אֲשֶׁגְחוֹתָא. הַנִּי גַּבְינִין
לְגַבִּי דְלַתְתָּא, גַּבְינִין לְאֲשֶׁגְחוֹתָא מֵהַהּוּא נְהָרָא,
דְנָגִיד וְנָפִיק, אַתָּר לְאַתְמַשְׁבָּא מֵהַהּוּא נְהָרָא,
לְאַסְתָּחָה בְּחַזְוָרָא דְעַתִּיקָא, מַחְלָבָא דְנָגִיד
מְאַמָּא. דְבַד גַּבּוֹרָה מִתְפְּשַׁטָּא, וְעַיְנִין מַלְהָטָן
בְּגַ�וּן סְוִמְקָא, נְהָר עַתִּיקָא קְדִישָׁא חִזְרָא דִילִיה,
וְלַחְטָא בְּאַמָּא, וְאַתְמַלִּיאָ מַחְלָבָא, וַיְנִקָּא לְהַנִּי,
(לְכֹלָא) וְאַסְתָּחָן בְּלֹהוּ עַיְנִין, בְּהַהּוּא חַלְבָּא דְאַמָּא,
דְאַתָּגִיד וְנָפִיק תְּדִיר. הַדָּא הוּא דְכִתְיב, (שיר השירים
ה רֹזְצָות בְּחַלְבָּה. בְּחַלְבָּה דְאַמָּא, דְנָגִיד תְּדִירָא
וְלֹא פְּסִיק.

חֹטֶטֶםָא דְמַלְכָא קְדִישָׁא, תְּקֻנָּא דְפִרְצּוֹפָא, כִּד
מִתְפְּשַׁטָּן גַּבּוֹרָן, וּמִתְאַחַדָּן בְּחַדָּא, אִינּוֹן
חֹטֶטֶםָא דְמַלְכָא קְדִישָׁא. וְאִינּוֹן גַּבּוֹרָן מִחְדָּגָה גַּבּוֹרָה
אֲחִידָן וְנָפְקִין. וּבַד דִיְגִין מַתְעָרִין, וְנָפְקִין
מִסְטְּרִיהָז, לֹא מִתְבָּסֵן, אֶלָּא בְּתִנְגָּא דְמִדְבָּחָא.
וּבְדִין בְּתִיב, (בראשית ח) נִירָה יְיָ אֶת רִיחָה הַגִּיחָה.
שְׁאַנְיִי חֹטֶטֶםָא דְעַתִּיקָא, דַלָּא אַצְטְּרִיךְ, דְחֹטֶטֶםָא

דעתיקא, אַרְך אָפִים בְּכֹלֶא אֲקָרֵי, וְהַהוּא נְהִירֹו דְּחַכְמַתָּא סְתִימָה, אֲקָרֵי חֽוֹטָמָא דִילִיה. וְהִינְנוּ תְהִלָּה, דְכִתִיב, (תְהִלָּה לְדוֹר וּכְתִיב) (ישעה מה) וְתְהִלָּתִי אֲחַתָּם לְךָ. וְעַל דָא אַתְעַר דָוד מְלָכָא, (תְהִלָּים קְמָה) תְהִלָּה לְדוֹד וְגַ�).

אוֹדְגַּין דְמַלְכָא, בְּדַ רְעֹזָא אַשְׁתַבָּח, וְאַמָּא יִגְקָא, וְנְהִירֹו דָעַתִיקָא קְדִישָא אַתְנָהִיר, מְתַעֲרִין נְהִירֹו דְתְרִין מוֹחֵי, וְנְהִירֹו דָאָבָא וְאַמָּא, כָּל אַיִן אֲקָרֵין מוֹחֵי דְמַלְכָא, וְמְתַלְהָטִין בְּחַדָּא. וּבְדַ מְתַלְהָטִין בְּחַדָּא, אֲקָרֵין אַזְגִּי יִיְ. דָהָא אַתְקַבִּילָת צְלוֹתָהָזָן דִיְשְׂרָאֵל. וּבְדַיְן אַתְעַרְוָתָא לְטַב וְלְבִישׁ, וּבְאַתְעַרְוָתָא דָא, מְתַעֲרִין מְאָרֵי דְגַדְפִין, דְגַטְלִין קְלִין דְעַלְמָא, וּבְלָהּוּ אֲקָרֵין אַזְגִּי יִיְ.

אַנְפּוֹי דְמַלְכָא, נְהִירֹו דָאָבָא וְאַמָּא, וְאַתְפַשְׁטוֹתָא דְלָהָזָן, דְגַנְחָרִין וְסַחְרִין, וְלָהָטִין בְּהָאי רִישָא דְמַלְכָא. וּבְדַיְן סְהִדּוֹתָא אַסְתָּהָד בְּמַלְכָא (נ"א בְמַלְפָא דְמַלְכָא) מְנִיחָה. דִיְקָנָא דְמַלְכָא, יִקְרִירָתָא מְבָלָא. מְרִישָא שָׁאָרֵי חַסְד עַלְאָחָה, וְגַבּוֹרָה. וְנְהִירֹו דָאָבָא וְאַמָּא אַתְפָלָג, נְהִירֹו דָאָבָא בְּתִלְתָה נְהֹזָרִין, וְאַמָּא בְּתִרְין, הָא חַמְשָׁה. חַסְד וְגַבּוֹרָה בְּחַד נְהֹזָרָא, הָא שִׁיתָא. לְבָתָר, אַתְעַטָּר חַסְד, וְאַתְלָהִיט (וְאַתְנָהִיר)

בתרין נהורין דאתגהייר זאגנון תמניא. (נ"א לבר
אתער), וגבורה, אתגהייר בהדר, הא תשעה. ובד
מתהברן כלחו נהורין בחדא, אקרזון דיזקנא
דמלבא, וקידין בתיב, (ישעה מב) יי' בגבור יצא באיש
מלוחמות יעיר קגאה וגו'.

שפוזן דמלבא, הבי תאנא, בד אתגהייר נהיירו
דאבא, נהייר בתלת נהורין. מחד נהורא,
נהייר חסיד עלאה. מחד נהורא, אתגהייר נהיירו
דאקרי מוחא דמלבא. וחד נהורא, הוה תלוי, עד
דאתגהייר נהיירו דאמא. ובד אתגהייר אתגהייר
בחמש נהורין.

במאי אתגהייר, מחד שביבלא דטמיר זגנוו, (דף קכ"ג
ע"א) דאתדקק ביה אבא, דכתיב, (איוב כח)
נתיב לא ידע עית וגו'. במא דאתדקק דברורא
בנוקבא, ואתעברת, ואולידת, ואפיקת חמיש
נהורין. (ד"א מאינון חמיש) זמאינון חמיש נהורין, אתגליפו
חמשין תרעין, דנהורין סגיאין. חמישין אינון,
לקבליהון, תשע וארביעין פנים טהור, תשע
וארביעין פנים טמא, באורייתא, אשთאר חד, והאי
חד אתגהייר בכלא, זההוא דאבא, הוה תלוי. בד
מתהברן בחדא, ומתיישבן במלבא, אקרזון שפוזן

דְמַלְפָא. וּבְגִינִי כֵה, גּוֹר מְלִין דְקָשׁוֹת.
 וּפּוֹמָא, בָהוּ תְלִיאָ, פְתִיחוֹתָא דְפּוֹמָא. מָאִ
 פּוֹמָא. אֶלָא דְעַת גִנִיז בְפּוֹמָא דְמַלְפָא,
 דְאֲקָרִי תְפָאָרָת. פְשִׁיטָוֹתָא דְתְפָאָרָת, דְכָל אָזְצָרִין
 וְכָל גְוֹנִין אֲתָאָחָדָן בַיִת. דְבָתִיב, (משלי כד) וּבְדָעַת
 חֲדָרִים יִמְלָאוּ. וְהַהְוָא דְעַת, הַזָא גִנִיז, בְאַיִמָא
 וּמַלְפָא. וּמְלִיאָ כָל אָדָרִין וְאַכְסְדָרָאִין. וּבְדָ
 אֲתָעָר גְהִירָוּ דְבִיה וְגַפִיק, קְדִין אֲקָרִי פָה יִיּוּ.
 וּשְׁפָוּן דְאַיְנוּ תְרִין גְהָזָרִין מְאָבָא וּמְאַיִמָא,
 בְשֻׁתָא דְאֲתָעָרָעַן בְהַהְיָא גְהִירָוּ דְדָעַת, מְתַחְבָרוֹן
 בְחֶדָא, וּמְלִין אֲתָגָרוּ בְקָשׁוֹת, בְחֶכְמָה בְתִבְונָה
 וּבְדָעַת. וּכְדִין, כָל מְלִין דְקִידְשָׁא בְרִיךְ הוּא,
 בְאַלְיָן אֲתָגָרוּ.

גְהָרִין תְלַת אַלְיָן, וּעַיְלָין בְנוּ לְנוּ, וּאֲתָעָטָרוּ בְחֶדָא.
 וּבְדָ מְתַחְבָרוֹן בְעַטּוֹרָא חָד, קְדִין (ס"א וּבְדָ
 מְתַחְבָרוֹן תְלַת אַלְיָן בְעַטּוֹרָא חָד וּעַיְלָין בְנוּ לְנוּ וּאֲתָעָטָרוּ בְחֶד קְדִין) אֲקָרִין
 (שיר השירים ה) חָבוּ מִמְתְקִים. וּאַיְנוּ חִיד דְמַלְפָא,
 וּאֲקָרִין, מִתְקִא דְמַלְפָא. וּעַל הָאֵי בְתִיב, (תהלים לד)
 טָעָמוֹ וּרְאוֹ כִי טֹוב יִי. וּבְהָאֵי חִיד, תְלִיאָן כָל אַיְנוּ
 שְׁלִיטָין וּהֹרְמָנָין דְמַלְפָא, דְבָתִיב, (תהלים לג) וּבְרוֹחָה
 פִיו כָל צְבָאָם.

בָּהָאִי הֵיך שְׁלִימוֹתָא דְכַלָּא אֲשֶׁתֶּבָה. וּבְגִינִי כֵּה,
 בֶּל אֲתֹזֹן דְאִינּוֹن בָּהָאִי אֶתֶּר שְׁלִימוֹתָא
 אֲתַחְזִיאָה בָּהָז. אֲחָה"ע, א', (נ"ד) נְהִירֹז דְעַתִּיקָא
 קְדִישָׁא סְתִימָה דְכָל סְתִימָין. ח', נְהִירֹז
 דְחַכְמָתָא, דְלֹא אֲשֶׁתֶּבָה וְלֹא אֲתַדְבָק דְכָתִיב, (אייב
 כח) לֹא יְדֹעַ אַנוֹשׁ עַרְבָּה. ה', נְהִירֹז דְאִימָא, דְנְהִיר
 וּנְגִיד וּנְפִיק, וּמְשִׁקִי לְכָלָא, וּנְגִיקָא לְבָנִין, עַד דְמִטִּי
 הַהּוּא רַבּוֹת, וּמְלִי לְצִדִיק, וּאֵיתָז אֲתַקְפָר בְּנוֹקְבָא
 תִּתְאָה, וּאֲתַבְרָכָא מְגִיה, וְלֹא מְתַפְּרָשִׁין דָא מִן
 דָא. חֻזּוֹר מְגֹו סְוִמָק, דְכָתִיב, (שיר השירים ז) הַר הַמּוֹר
 גְּבֻעָת הַלְּבֹונָה. ע', נְהִירֹז דְשְׁבָעִין אַגְפִין, דְאֲתֹזֹנוֹ
 מְהָאִי רֹזְחָא, דְנְפִיק מִן פּוֹמָא, בְּדַיִן שְׁבָעִין שְׁמַהּוֹן
 דְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לְקַבְלָהּוֹן בְּאֶרְעָא, (בראשית מו)
 בֶּל הַגְּפֵשׁ לְבִית יַעֲקֹב הַבָּאָה מְצִרְיכָה שְׁבָעִים.
 דָהָא יַעֲקֹב אִילְנָא בְּאֶרְעָא, וְאִינּוֹן שְׁבָעִין גְּפֵשׁ.
 שְׁבָעִין עַגְפִין.

מְאַלְיָן אֲתֹזֹן, נְהִירֹז אַרְבָע אַחֲרָנִין. מָא' נְהִיר
 גִּימְפָל, דְאֵיתָה אַגָּר טָב לְצִדִיקִיא, דְאַקְרֵי
 גְּמוֹל, וְעַל דָא בְּתִיב (ישעה נח) אֹז תַּתְעַנְג עַל יְיָ. מָה'
 נְהִיר יְזָד, דְהִיא חַכְמָה, פָלָא אַסְתִּים בְּיוֹ"ד, דְאֵיתָה
 סְתִימָא מְכָל סְטוֹרְזִי, וּבְגִינִי כֵּה, לֹא אֲשֶׁתֶּבָה, דְכָתִיב,

(איוב כח) **וְלֹא תִמְצֵא בָּאָרֶץ הַחַיִם.** מה', נהיר פ"ף.
דְּאֵלָיו נְהִירֹ וְמִשְׁחָה רַבּוֹת, דאתרך מאיפה, לההוא
אַתָּר דְּאַתְּקָרֵי קָרְנוֹ, ואקרוי קרנו היובל. וזה מלכות
דוֹד. ובגין פה, לית משיחא, אלא ברוזא דרב"ף.
ק' מע' נהיר ק', במה דעת שבעין, פה ק' מה
דְּאִינְנוּ שְׁלִימֹן, והבי הווא, ובגין פה, בהאי חד
שְׁלִימֹן דְּכָלָא. (ר"א שלמא רכלא) וכל/man דיבע רוזא דא,
וְאַזְהָר בֵּיה, זכה חולקיה.

גּוֹפָא דְּמַלְּכָא, אתפסותא דתפארת, דגונין
בֵּיה מִתְחִבְרוֹן. דרועין דמלכָא, נהיר
דְּחַסְד וְגַבּוֹרָה. ובגין פה ימיין וישראל. מעוי
בְּדֻעַת אַתְּקָנוֹ, עיל בריישא, אתתקנו ואתפסת
לְגֹן, ובגו גופא.

שָׁוְקִין אַתְּאַתְּנוֹ בְּתָרֵין גַּהֲוִין, ואינון תרין גהוּין
מִפְשֵׁש. שוקין ותרין קלין. בלחו (ס"א תליז
וּמִתְחִבְרוֹן מִתְחִבְרוֹן בְּאַתָּר חַד, דתמן אתבנש כל
רַבּוֹת, וכל משחא דגופא. ומתקן, שרין כל ההוא
רַבּוֹת, לאתר דאתקרי יסוד עולם. יסוד, מההוא
אַתָּר דְּאַקְרֵי עַולְםָם. ומאן איה. נצח זהוד, ועל כן,
יְיָ צְבָאוֹת שְׁמוֹ בְּרִיךְ הוּא בְּרִיךְ שְׁמֵיהַ לְעַלְמָם.
וְלֹא לְמַיִּיעַ עַלְמָיו.

כָל הָנִי תְקוּנִין, אֲתִינוּ לְאַתְחֶבֶרָא בְּחֵדָה, עַד דָכְלָה
רְבוֹת קְדֻשָּׁא, נְטִיל פָלָא הָאֵי יִסּוֹד, וְאַשְׁדֵי
לְנוֹקָבָא, וּמִתְבָּרְכָא מְגִנָּה. אִימְרָתִי מִתְבָּרְכָא (דף ג' כב"ג
ע"ב) מְגִנָּה. בְשֻׁעַתָּא דְאַתְתָקָנוּ דִינִין דְלִתְתָא. וּבְדִינִין
דִינִין מִתְתָקָנוּ לְתָתָא, מִתְתָקָנוּ לְעִילָא, וּבְלִתְקוּנִין דְמַלְכָא, בְחִדּוֹתָא, בְשִׁלְימָו, דְאִינּוֹ שְׁמָא
קְדִישָׁא, וְהָוָה כָלָא חָד. וּבְדַין הָוָא שָׁאָרִי בְגֻווִיהוּ,
דְבַתִּיב, (תהלים פפ) אֱלֹהִים נִצְבָ בְעֵדָת אֵל בְקָרְבָ
אֱלֹהִים יְשָׁפּוֹת.

וּבְדִינִין לֹא מִתְתָקָנוּ לְתָתָא, בְבִיכּוֹל הָכִי
לְעִילָא. דָכְלָה תְקוּנִין לֹא מִתְיִשְׁרוּ הָכִי,
דָהָא אִימָא אַסְתָּלָקָת מִעֵל בְנִין, וּבְנִין לֹא יִגְנִין,
דָהָא יִסּוֹד לֹא אַשְׁדֵי בְנוֹקָבָא, וּבְלִתְקוּנִין מִתְעָרִין,
וְחוֹזֵא תְקִיפָא שְׁלָטָא. בְבִיכּוֹל, תְקוּנִי מַלְכָא עַל
דִינָא אַסְתָּלָקָה, דְבַיּוֹן דָהָא נְוֹקָבָא לֹא מִתְבָּרְכָא,
וְצַדִּיק לֹא נְטִיל. וְחוֹזֵא תְקִיפָא שְׁלָטָא. וּוֹי לְעַלְמָא
דִינְקָא מְנִיחָה.

אָמַר רַבִי אֶלְעֹזֶר, כָל הָנִי תְקוּנִין, אֲבָא גָלִי לוֹזָן,
בְנִין דָלָא יִיעַזְלָבָא בְכִסְזָפָא לְעַלְמָא דְאַתִּי.
הַשְׁתָא אָמָאי אַצְטָרִיבוּ לְאַתְגַלָּאָה. אָמַר לֵיהֶ רַבִי
אֲבָא, הָהָוָא דָאָנָא בְתִבְנָא מְבוֹצִינָא קְדִישָׁא, אָמִינָא

(בתבוחה) לגביו חביריא, דהא איבון ידען מלין, זהא אצטראיך למנדע, דבთיב, (שמות י) וידעתם כי אני יי'. ובתיב (שמות כט) וידעו כי אני יי'. בגין דאתויישבן מלין. בלבנה. ומכאן ולהלאה, סתימין מלין בגין. ובאה חולקנא בהאי עלמא, ובעלמא דאתה, דהא עד בען בווצינא קדיישא אתעטר, במלין ד בגין. תא חזי, אנא חזינה ליה בחלמא, ושהילנא קמייה דרבנן שמעון, הא אויליפנא קמייה דמר, י' דאייה חכמה, והבי הווא ודאי. ה' אמאו איהו בגיןה. אמר לי, תא חזי, הא בתיב (בראשית ב) ונهر יוצא מעדן להשכות את הנון. מאן הווא נהר דיויצא מעדן דא בגיןה. בגין כך ההוא נהר, י' סתים בגיןה. יו"ד פשיט נהרא דא מכל סטורי. וזהו היה ה', בגין כך הווא יה. לבדTER אפיקת בן תחותה דאייה ו', בגונא דא ה'. לבדTER אולדית ואפיקת האי בן, ישוויה לקמה, בגין כך יה",ז, דהא ו' לקמה יתיב, לינקא ליה. ועל כך תנין במתניתא דילן, ה' ד' חות, מדאתתבר דכזרא עמה את עברת מחד בן, ואקרוי ה'. לבדTER אולדית ואפיקת ו' ההוא בן, וקאים לקמה. ועל הא בתיב, ונهر יוצא מעדן, מגיה נפיק ודאי, להשכות את הנון, לינקא ליה.

הַזְוִינָא אֲחֵיד בִּידֵיה, (נ"א ב"ה) זַנְשִׁיק בִּידֵזֶי. אֲנָא
בְּהָאַי עַדְזָנָא אַתְעַרְנָא, בְּכֵי וְתִיֵּד, וְהָוֹ
תַּלְתָּא יוֹמִין דָלָא אַבְילָנָא מִידִי. חַד מַחְדוֹתָא,
וְחַד דָלָא זַכְינָא לְמַחְמֵי לֵיה זַמְנָא אַחֲרָא. וְעַם כָּל
דָא, בֵּיה אַתְקַשְּׁרָנָא תְּדִירָא. דָהָא בְּדַר נְהִירָא לֵי
שְׁמַעַתָּתָא, חַמְינָא דִיְקָנִיה, דְאַתְעָר קְמָאי, זַכְאַיִן
אַיְנוֹן צְדִיקִיא, בְּעַלְמָא דִין, וּבְעַלְמָא דָאַתִּי, עַלְיִהוּ
בְּתִיב, (תְּהִלִּים קט) אַךְ צְדִיקִים יוֹדוֹ לְשִׁמְךָ יִשְׁבּוּ יִשְׁרִים
אֶת פָנֵיךְ. (ע"ב האדרא).

וּבָכֶל אֲשֶׁר אָמְרָתִי אֶלְיכֶם תְשִׁמְרוּ זָנוֹ. (שמות כט)
מַאי תְשִׁמְרוּ, תְשִׁמְרוּ מִבְעֵי לֵיה. אֲלָא
תְשִׁמְרוּ וְדָאי, מַאי אֲשֶׁר אָמְרָתִי אֶלְיכֶם, בְּלוֹמֶר
דְאָגּוּםִית לְכֹזֶן עַל מִימֶר פּוֹלְחָנִי. תְשִׁמְרוּ, דָלָא
יִמְטֵי עַלְיכֹזֶן שׁוֹם בִּישׁ. תְשִׁמְרוּ מִהְהִיא שְׁמִירָה
וְגַטּוֹרָא דִילֵי בְלֶבֶד. וַיְשִׁם אֱלֹהִים אֶחָרִים לֹא
תַזְכִּירוּ, לֹא תַזְכִּירוּ בְמָה דָאָקִיםְנָא. דָבָר אֶחָר
וַיְשִׁם אֱלֹהִים אֶחָרִים לֹא תַזְכִּירוּ, בְּלוֹמֶר, לֹא

וּבָכֶל אֲשֶׁר אָמְרָתִי אֶלְיכֶם תְשִׁמְרוּ זָנוֹ. אֶלְיכֶם שׁוֹם רֻע. תְשִׁמְרוּ מִאָזֶת הַשְׁמִירָה
וְגַטּוֹרָה שְׁלֵי בְלֶבֶד. וַיְשִׁם אֱלֹהִים אֶחָרִים
לְהִיוֹת אֲלָא תְשִׁמְרוּ וְדָאי. מַה זֶה אֲשֶׁר
אָמְרָתִי אֶלְיכֶם? בְּלוֹמֶר שְׁהַזְּהַרְתִּיכֶם עַל
פָּאָמֶר עֲבוֹדָתִי. תְשִׁמְרוּ, שְׁלָא יִגְעַ

תסבבון, דתפלין בינוי עממי באָרְעָא אחרא. ויקוּם בכוֹ מה דבתייב, (דברים כח) זעברת שם אלְהִים אחרים וגו'.

דבר אחר ובכל אשר אמרתי אליכם תשמרו. רבי יהודה פתח, (תהלים פא) שמע עמי ואעידה בך וגו', לא יהי בך אל זר וגו'. אנבי יי' אללהיך המעלך מאָרַץ מצרים וגו'. הגי קראנו אמרנו דוד בריות קדשא, ואית לאספהל בהו. שמע עמי בכמה אתרין איזהרא אוריתא לבר נש. בכמה אתרין קדרשא בריך הוא איזהיר ביה בבר נש. ובכל לתועלתא דבר נש. בגין דינטרא פקיידי אוריתא, דבר מאן (דף קכ"ד ע"א) דינטרא ארחי דאוריתא, ואשתחדל בה, כמו דاشתחדל בשמא קדיישא. דתגינן, אוריתא כלא שמא דקוזדשא בריך הוא. ומאן דמשתחדל בה, כמו דמשתחדל

לשון הקודש

באָרְעָא אחרת, ויקוּם בכם מה שבתובם (דברים כח) זעברת שם אלְהִים אחרים וגו'. דבר אחר ובכל אשר אמרתי אליכם תשמרו - רבי יהודה פתח, (תהלים פא) שמע עמי ואעידה בך וגו', לא יהי בך אל זר וגו'. אנבי ה' אללהיך המעלך מאָרַץ מצרים וגו'. הפסוקים הללו אמרם דוד בריות הקדש, ויש להתבונן

בשָׁמָא קְדִישָׁא. בְּגַין דָּאוֹרִיתָא כֵּלָא, חַד שָׁמָא קְדִישָׁא הוּא. שָׁמָא עַלְאָה, שָׁמָא דְּכָלְיל בֶּל שָׁמָהוּן. וּמְאן דְּגָרָע אָות חַד מִינָה, בְּאַיּוֹ עֲבִיד פְּגִימָוָתָא בְשָׁמָא קְדִישָׁא. תָּאָנָא, וַשְּׁם אֱלֹהִים אֶחָרִים לֹא תַּזְבִּירוּ, לֹא תּוֹסִיף עַל אָוֹרִיתָא, וְלֹא תָגַרְעַ מִינָה. רַבִּי חִיא אָמַר, וַשְּׁם אֱלֹהִים אֶחָרִים, דָא מְאן דִּיְתַעַסְק בְּסִפְרֵין אֶחָרְגִין, דָלָא מִסְטָרָא דָאוֹרִיתָא. לֹא יִשְׁמַע עַל פִּיךְ, דָאָסָר אֲפִילוֹ לְאַדְכָרָא לוֹן, וְלִמְילָף מִנְיִיחָו טָעָמָא, בֶּל שְׁבָן עַל אָוֹרִיתָא.

רַבִּי יְהוֹדָה מִתְגַּי הַכִּי, מָאי טָעָמָא כְּתִיב וַשְּׁם אֱלֹהִים אֶחָרִים, וְסִמְיך לִיה אֶת חַג הַמִּצּוֹת תְּשֻׂמָר. אֶלָא, מְאן דָלָא נְטִיר הָאֵי, בְּמְאן דָלָא נְטִיר מִהִימָנוֹתָא דְקֹדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא. מָאי טָעָמָא. מְשׁוּם דִּבְיה אֲחִידָא מַלְהָ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וּבָנָ

לשון הקורש

הקדוש ברוך הוא, ומפני שמשתדר בפה במני שמשתדר בשם הקדוש, משום שבבל התורה היא שם קדוש אחד, שם עליון, שם שפولي לא כל השמות, ומפני שנורע ממנה אחת באלו עשה פנים בשם הקדוש. שניינו, ושם אֱלֹהִים אחרים לא תזבירו – לא תוסיפ על התורה ולא תגער ממנה. רבי חייא אמר, ושם אֱלֹהִים אֶחָרִים – זה מי

רַבִּי יְהוֹדָה שׁוֹנֵה בָּה, מַה הַטָּעַם בְּתוּב וַשְּׁם אֱלֹהִים אֶחָרִים, וְסִומֵך לוֹ אֶת חַג הַמִּצּוֹת תְּשֻׂמָר? אֶלָא מי שְׁמֵי שְׁלָא שׁוֹמֵר אֶת זֶה, בְּמַי שְׁלָא שׁוֹמֵר אֶת אֶמְונַת הַקָּדוֹש ברוך הוא. מַה הַטָּעַם?

בְּכָל שָׁאֵר זָמַנִּים וְתָגִין, דָּהָא בְּלָהו אֲחִידָן בְּשֶׁמֶא קְדִישָׁא עַלְּאָה. וְעַל דָּא תָּגִין, מַאי דְּבָתִיב שֶׁלֶשׁ פְּעָמִים בְּשָׁנָה, מִשּׁוּם דְּבָהו תְּלִיא מְהִימָּנוֹתָא.

יְרָאָה בֶּל זְבוֹרָה, אֲמָאי בֶּל זְבוֹרָה. אָמֵר רַבִּי אַלְעֹזֶר בֶּל זְבוֹרָה מִפְּשֵׁשׁ. בְּגִין דְּגַטְלִין בְּרַכְתָּא, מִמְּבֹיעָא דְּנַחַלָּא. מִבָּאָן תָּגִין, בֶּל בְּרַיְשָׁא, דָּא תָּגִין, בְּגִין דְּגַטְלִיל בְּרַכְתָּא, מִמְּבֹיעָא דְּנַחַלָּא. הַדָּא הוּא דְּבָתִיב, (דברים טז) בְּבַרְכָת יְיָ אֱלֹהִיךְ אֲשֶׁר נָתַן לְךָ. וְבָתִיב אֶל פְּנֵי הָאָדוֹן יְיָ, בְּמַה דָּא קִימָנָא, דְּמַתְפָּנוֹ מְרִיקָן בְּרַבָּאן, וְגַטְלִין בְּרַכְתָּא. זְבָאָה חִילְקִיהּוֹן דִּישְׂרָאֵל, מִכֶּל שָׁאֵר עַמִּין.

זָמָנָא חָדָא, סְלִיקָיו יִשְׂרָאֵל לְמַחְגָּה חָגָא, וְאַתְעַרְבָּו עַזְבָּדִי עֲבוֹדָת בּוֹכְבִּים וּמְזֻלָּות בְּהַדִּיחָה,

לשון הקידוש

משום שבו בדבר אחוי. אמר רבי יצחק, וכן בכל שאר החגיגים והזמנים, שחרי כלם אחויים בשם הקידוש העליון. ועל זה שניינו, מה שבתוב שלש פעמים בשנה, משום שבhem תלויה האמונה. יראח כל זבורה, למה כל זבורה? אמר רבי אלעזר, כל זבורה מפשש, משום שנוטלים ברכיה מהמען של הנחל. מכאן שניינו, כל בן ישראל שגמול,

אריך להראות לפניו הפליך הקדרוש, משום שנוטל ברכיה ממבע הנחל. והוא שבתוב ברכת ה אלוהיך אשר נתנו לך. ובתוב אל פנוי האדון הר, כמו שבארנו, שמשם מריםם ברכות ונוטלים ברכיה. אשרי חלוקם של ישראל מכל שאר העמים. פעם אחת עלי ישראל לחוג את החג, ומהו עבדי עבودת בוכבים ומזלות מכאן שניינו, כל בן ישראל שגמול,

וְהַחֹא שְׁתָא לֹא אֲשִׁתְבָּח בְּרֶכֶתָא בְּעַלְמָא. אֲטוֹ שְׁאֵילֹ לְרַב הַמְנוּנָא סְבָא, אָמַר לְהֹן, חַמִּיתְיָן, סִימָנָא בְּקַדְמִיתָא בְּהָאי. אָמְרוּ לֵיה, סִימָנָא חַמִּינָן, דְּבָד תְּבִנָּא מְהֻתָּם, כֵּל אַרְחִין אֲסְתִּימָו מִמְּיאָ, וְעַגְגָּא, וְחַשּׁוֹבָא אֲשִׁתְבָּח, דְּלֹא יְכַלְוּ לְמַהַד כֵּל אַיִּנוֹ דְּסָלִיקָו לְתִפְנוֹ. וְעוֹד, בְּשֻׁעַתָּא דְּעַאלְנָא לְאַתְּחֹזָה אֲפִי שְׁמִיא אֲתְּחַשְּׁבוֹ וְאַתְּרָגִיזָו. (אתרגיש בחתפא) אָמַר לְהֹן, וְדֹאי אוֹ אִית בִּינְיִיכָו בְּנֵי נְשָׂא דְּלֹא אַתְּגַזְרוֹ, אוֹ עַזְבָּדִי עֲבוֹדָת כּוֹכְבִים וּמִזְלוֹת סָלִיקָו בְּהַדִּיכָו. דְּהָא לֹא אֲתָבְרָכָאָן בְּהָהִיא שֻׁעַתָּא, בְּרַמְאִינוֹן יִשְׂרָאֵל דְּאַתְּגַזְרוֹ. וּבְהָאי אָתָ קְדִישָׁא מִסְתְּבֵל קְדָשָׁא בְּרִיךְ הַזָּא, וּבְרִיךְ לוֹן.

לְשָׁתָא אַחֲרָא סָלִיקָו, וּסְלִיקָו אַיִּנוֹ עַזְבָּדִי עֲבוֹדָת כּוֹכְבִים וּמִזְלוֹת, דְּאַתְּעַרְבָּו בְּהַדִּיכָהוּ, פֶּרֶד הַוּ אַכְלִין קְרַבְנִיא, וְהַוּ חַדָּאן. וְחַמוֹ לְאַיִּנוֹ עַזְבָּדִי

לשון הקודש

עַמּוֹם, וְאוֹתָה שְׁנָה לֹא נִמְצָאָה בְּרֶכֶת וּרְגִזּוֹ. (נִיחַד וּנְאַתָּה) אָמַר לְהַמּוֹם, וְדֹאי אוֹ שִׁישָׁ בְּעוֹלָם. בָּאוּ וּשְׁאַלְוּ אֶת רַב הַמְנוּנָא סְבָא. אָמַר לְהַמּוֹם, רְאִיתָם בְּתִחְלָה סִימָן לְזָה? אָמְרוּ לוֹ, רְאִינוּ סִימָן, שֶׁבְשַׁבְּנוּ מִשְׁמָם בְּלֵהָרְכִים הַיּוֹ סְתוּומִים מִמְּנִים, וְעַנְוּ וְחַשְׁבָּה נִמְצָאָן, שְׁלֹא יְכַלּוּ לְלַכְתָּ בְּלֵ אָוֹתָם שְׁעַלְיוֹ לְשָׁם. וְעוֹד, בְּשֻׁעה שְׁנַכְנֵסְנוּ לְהָרְאֹתָה, פָּנֵי הַשְׁמִים נְחַשְׁבוּ וּמְבָרֵךְ אָוֹתָם. לְשָׁנָה הַאֲחַרְתָּ עַלְיוֹ, וְעַלְיוֹ אָוֹתָם עַזְבָּדִי